

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

**SAMOVREDNOVANJE USTANOVA
RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA**

**IZVJEŠĆE O RADU POVJERENSTVA ZA RAZVOJ INSTRUMENATA I METODOLOGIJE ZA
PRAĆENJE KVALITETE RADA USTANOVA RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I
OBRAZOVANJA**

Pripremila: Sandra Antulić, dipl.psih.-prof.

Odjel za promicanje kvalitete obrazovanja

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja je javna ustanova a obavlja poslove vanjskog vrednovanja u odgojno obrazovnom sustavu. Važna uloga Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja je u podršci odgojno obrazovnim ustanovama u projektima osiguranja kvalitete odnosno u projektima samovrednovanja. Sukladno navedenim zadacima Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja od svog osnutka uspješno provodi projekte samovrednovanja. Od 2006. godine samovrednovanje se uvodi u srednje škole gimnazijskog i strukovnih programa, a od 2008. godine samovrednovanje se uvodi u osnovne škole. Uz metodološki okvir, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja odgojno obrazovnim ustanovama pruža savjetodavnu podršku u unapređenju kvalitete obrazovanja.

Temeljem uspješne prakse provedbe projekata samovrednovanja odnosno unapređenja kvalitete na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini ukazala se potreba za uvođenjem samovrednovanja na razini predškolskog odgoja i obrazovanja. 2010. godine Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja osniva Povjerenstvo za razvoj metodologije i instrumenata za praćenje kvalitete rada ustanova ranog i predškolskog odgoja. Povjerenstvo okuplja stručnjake različitih profila, od sveučilišnih profesora do praktičara, koji su se svojim radom iskazali na području predškolskog odgoja: voditeljica Povjerenstva dr.sc. Jasmina Muraja, koordinator Povjerenstva, Sandra Antulić, prof. te članovi Povjerenstva: prof.dr.sc. Edita Slunjski (Zagreb, FFZG), prof.dr.sc. Maja Ljubetić (Split, FFST), Sonja Pribela Hodap, prof. (Crikvenica, DV Radost), Tatjana Kljenak (Split, DV Radost), Ana Malnar (Zagreb, DV Izvor), Snježana Zagrajski Malek (Zagreb, DV Mali princ) i Sanja Horvatić, dipl. def. – socijalni pedagog (Ncvvo).

Jedan od prvih zadataka Povjerenstva bio je definiranje kvalitete ustanove ranog i predškolskog odgoja te definiranje područja kvalitete rada i pripadajućih indikatora. Kvalitetna ustanova ranog i predškolskog odgoja definira se kao ona koja potiče rast i razvoj svakog djeteta, roditelja, djelatnika i zajednice u kojoj živi. Područja kvalitete rada ustanove odnose se na strategiju ustanove ranog odgoja odnosno misiju, viziju i vrijednosti ustanove, zatim, organizacijsko vođenje ustanove, kulturu ustanove, prostorno-materijalne i tehničke uvjete rada, zdravstveno-higijenske uvjete rada i sigurnost, ljudske resurse, suradnju s užom i širom društvenom okolinom te proces praćenja i vrednovanja. Za svako su područje kvalitete izrađene smjernice ključnih indikatora kvalitete koje su usklađene sa suvremenim spoznajama na području ranog odgoja i obrazovanja. Nakon definiranja ključnih područja kvalitete definirani su ključni sudionici u procesu praćenja i osiguranja kvalitete rada ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja: ravnatelj, upravno vijeće, odgojitelji, stručni suradnici, administrativno-tehničko i pomoćno osoblje te roditelji.

Nakon definiranja ključnih elemenata procesa osiguranja kvalitete Povjerenstvo je razradilo instrumente i metodologiju za praćenje kvalitete rada ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Nositelj procesa samovrednovanja na razini ustanove je tim za kvalitetu. Tim za kvalitetu okuplja ravnatelja ustanove te predstavnike upravnoga vijeća, odgojitelja, stručnih suradnika, administrativno-tehničkog i pomoćnog osoblja, roditelja i lokalne zajednice. Uloga tima za kvalitetu je informiranje ključnih sudionika o procesu osiguranja kvalitete, provedba

procesa samovrednovanja te praćenje realizacije razvojnog plana odnosno unapređenje kvalitete rada ustanove.

Za svaku skupinu ključnih sudionika konstruirani su upitnici. Upitnici prate zadana područja kvalitete te obuhvaćaju pripadajuće indikatore kvalitete za svako područje. Kao podrška provedbi upitnika pripremljen je Vodič za provedbu upitnika i pripadajući obrasci. Kod provedbe upitnika uvažava se načelo anonimnosti i dobrovoljnosti. Provedba upitnika povjerena je timu za kvalitetu kao nositelju procesa samovrednovanja na razini ustanove.

Prikupljanje upitnika, analiza rezultata te priprema povratne informacije na razini ustanove povjereno je Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, a interpretacija rezultata povjerena je timu za kvalitetu. Temeljem pokazatelja prikupljenih upitnicima i objektivnih pokazatelja na nivou ustanove tim za kvalitetu analizira svako pojedino područje kvalitete, uočava jake i slabije strane ustanove te donosi razvojni plan koji sadrži prioriteta područja unapređenja kvalitete rada ustanove. Kao podrška u ovoj fazi procesa samovrednovanja pripremljen je Vodič za interpretaciju rezultata i izradu izvješća o samovrednovanju te Obrazac za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja.

Preduvjet kvalitetne provedbe procesa samovrednovanja je osposobljavanje ključnih sudionika. Povjerenstvo je pripremlilo Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja koji sadrži ključne suvremene teorijske postavke vezane uz kvalitetu ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i proces osiguranja kvalitete te ključne faze provedbe procesa samovrednovanja. Priručnik je edukativnog karaktera a služi timu za kvalitetu i svima zainteresiranima za provedbu procesa samovrednovanja i unapređenje kvalitete rada ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Priručnik za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja dobio je vrlo pozitivne i poticajne recenzije od eminentnih stručnjaka na području predškolskog odgoja.

Uz Priručnik pripremljen je model stručnog usavršavanja timova za kvalitetu. Stručno usavršavanje namijenjeno je svim članovima tima za kvalitetu a sadrži relevantne teorijske aspekte procesa samovrednovanja uz sadržaje konkretne provedbe pojedinih faza procesa. Provedba stručnog usavršavanja zamišljena je kroz predavanja i radionice. Cilj stručnog usavršavanja je da sudionici steknu teorijsko metodološke okvire procesa samovrednovanja i konkretne alate koji će im pomoći u provedbi procesa.

Predloženi model samovrednovanja ustanova ranog i predškolskog odgoja provjeren je kroz pilot projekt u ukupno 14 ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja s područja Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Primorsko goranske županije, Istarske županije te s područja Splitsko dalmatinske županije. Cilj pilot projekta bio je provjera pripremljene metodologije, instrumenata i popratnih materijala u realnim uvjetima ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Osnovano je ukupno 16 timova za kvalitetu a upitnici su primijenjeni na ukupno 1347 sudionika. Testirani su upitnici, metodologija, popratni materijali i vremenik provedbe projekta. Također, članovi timova za kvalitetu svih ustanova uključenih u pilot projekt sudjelovali su u stručnome usavršavanju čime su stekli dodatna znanja, vještine i kompetencije potrebne za uspješnu provedbu samovrednovanja. Jednodnevnim stručnim usavršavanjem educirano je ukupno 97 sudionika. Pilot projekt je

rezultirao s ukupno 14 razvojnih planova ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja što je pokazatelj uspješne provedbe procesa samovrednovanja.

Prikupljene su evaluacije svih sudionika procesa. Temeljem povratnih informacija materijal je dorađen i prilagođen kako bi se osigurala što kvalitetnija provedba procesa samovrednovanja u praksi. Iskustva ustanova koje su sudjelovale u pilot projektu vrlo su pozitivna i poticajna za nastavak rada na unapređenju kvalitete ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

Opravdanje potrebe za sustavnim uvođenjem procesa samovrednovanja na nacionalnoj razini:

- ✓ potreba za sustavnim pristupom unapređivanja kvalitete na svim odgojno obrazovnim razinama,
- ✓ zakonski okvir koji podrazumijeva samovrednovanje ustanova za rani odgoj,
- ✓ zaštitna funkcija osiguranja kvalitete prema djetetu, pri čemu svako dijete ima pravo na kvalitetnu skrb i kvalitetni start,
- ✓ osvještavanje standarda kvalitete svih ključnih dionika ranog odgoja,
- ✓ kontinuirani rad na kvaliteti na svim razinama,
- ✓ unapređenje kvalitete odgojno obrazovnog sustava,
- ✓ postavljanje smjernica za unapređenje odgojno obrazovne politike.

Povjerenstvo predlaže provedbu procesa samovrednovanja na nacionalnoj razini s početkom u rujnu 2012. godine. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja predlaže se kao stručna i savjetodavna podrška ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u procesu samovrednovanja. Odgovornost ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u procesu samovrednovanja je iskazivanje interesa za uključivanjem u projekt, osnivanje tima za kvalitetu, provedba upitnika, interpretacija rezultata, izrada izvješća o samovrednovanju te provedba i praćenje realizacije razvojnog plana ustanove. Odgovornost Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja u procesu samovrednovanja je informiranje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, osiguranje potrebnih materijala potrebnih za provedbu procesa samovrednovanja, analiza rezultata i povratna informacija na nivou pojedine ustanove te stručno usavršavanje timova za kvalitetu. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja pruža podršku u procesu samovrednovanja, uvažavajući autonomiju i anonimnost svakog sudionika procesa. Temeljem analiza podataka na nacionalnoj razini Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja daje smjernice za unapređenje odgojno obrazovnog sustava čime se osigurava kvalitetno praćenje i unapređuje kvalitete predškolskog odgoja i obrazovanja.

Povjerenstvo predlaže sustavno praćenje ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u provedbi procesa samovrednovanja na godišnjoj razini te ponavljanje ciklusa samovrednovanja svake tri do četiri godine, ovisno o uspješnosti realizacije razvojnih planova ustanove.

Preporuka povjerenstva je dodatno usavršavanje timova za kvalitetu ustanova ranog i predškolskog odgoja koje su sudjelovale u pilot projektu s ciljem osiguranja mreže podrške u procesu samovrednovanja koje se u projekt uključuju od rujna 2012. godine.